

Kinnekulle runt på cykel

Kinnekulle är det mest kända av de västgötska platåbergen. Den terrassformade profilen syns vida omkring. Terrassformen beror på skillnader i hårdhet hos de lagrade bergarterna. Kinnekulles högsta punkt är 306 meter över havet och ligger på Högekullen.

Tack vare den näringsrika berggrunden har Kinnekulle en mycket varierande natur. För den naturintresserade är Kinnekulle ett riktigt paradiset. Du kan njuta av lum-miga ädellövskogar, hagmarker med månghundraåriga ekar, blomsterrika betesmarker, gran- och tallskogar, klippstränder och mycket mer.

På Kinnekulle har det bott människor i flera tusen år och det finns spår av bebyggelse från stenåldern. Herrgårdskulturen blomstrade på Kinnekulle under 1600-, 1700- och 1800-talen och på västsidan av berget finns ett flertal ståtliga gods med anor från medeltiden. På Kinnekulle har stenbrytning bedrivits i stor skala och det finns gott om lämningar av stenbrott och stora kalkbruk. Det fanns flera väl utbyggda hamnar för utskeppning av sten och kalk från Kinnekulle. Runt sekelskiftet 1900 tillkom järnvägen.

Kinnekulle är fantastiskt och rikt på upplevelser av olika slag, sådana som man gärna drar sig till minnes när höstmörkret faller på. Det är dessutom tillgängligt året om, sommar som vinter. Den ena dagen är inte den andra lik och du bestämmer själv takten i ditt utforskande av trakten

Kortfattad beskrivning av turen

Turen utgår från Lidköping eller Mariestad och är ett förslag på en cykeltur runt Kinnekulle.

Cykel hyr du på Falkängen i Hällekis. Turen passerar vackra kulturmiljöer liksom omväxlande natur, så ta god tid på dig. Tänk på att det på vissa sträckor inte finns några fikaställen, så ta med matsäck och ordentligt med dryck.

Restid: tåg från Lidköping eller Mariestad ca 30 min

Längd på turen: ca 40 km

Turtyp: Naturskön cykling på grusvägar. Vägarna som rekommenderas är till stora delar 70-vägar med viss biltrafik, så rutten rekommenderas inte för familjer med små barn.

Foto: Helena Långström Schön.

Upplev vårt underbara landskap

Kinnekulles naturreservat

Hela Kinnekulle är ett Natura 2000-område. På Kinnekulle finns det totalt 19 naturreservat. Utmed denna tur passerar du åtta av dem relativt nära. I många finns det möjlighet att kliva av cykeln för kortare promenader.

Naturreservatet *Törnsäter* ligger på sandstensplatån på Kinnekulles östsida. Reservatet består av lövskog och öppna och trädklädda betesmarker. I *Halla*, sydväst om Husaby, ligger "Lasses grotta" – en enkel stenbostad där Lasse och Inga Eriksson bodde i slutet av 1800-talet. Från byggnaden kan den som vill göra en liten vandring följa Kinnekulle vandringsled västerut på en vacker stig i skogen längs sandstenskleven eller norrut genom trädklädda betesmarker.

Naturreservatet *Blomberg* omfattar bland annat flera ekhagar. I *Västerplana storäng* finns trädklädda betesmarker och ädellövskog. Här kan du ta en promenad under ekarna längs sandstensklevens brant fram till utsiktsplatsen Hastings kyrkoplats. Reservatet är en liten rest från den tidigare omfattande ängsmarken på Kinnekulles västsida. I hela området frodas vårblommor som vitsippor och ramslök.

Foto: Helena Långström Schön.

Naturreservatet *Såten* omfattar såväl alvarmarker som lövskog och barrskog. I betesmarkerna blommar bl.a. orkidén Sankt Pers nycklar på försommaren. Inom reservatet finns även Kinnekulles rikaste lokal för guckusko. I den gamla barrskogen i naturreservatet *Grönskog* kan den svampintresserade få se sällsynta arter som violettfootad puderskivning och praktspindling.

Foto: Johanna Mac Taggart

Munkängarna är ett av Kinnekulles mest omtyckta naturområden. Det är ett vackert utflyktsmål under alla årstider med den lummiga ädellövskogen och ängarna med gamla ekar, men är som mest praktfullt i maj när ramslöken blommar. I Munkängarnas östra del löper kalkstenskleven. Vid Mörkeklevs grotta kan du se kalkberget och hur vågorna för knappt 10 000 år sedan polerade bergsbranten.

Naturreservatet *Hönsäters sjöskog* består till största delar av barrskogar och här kan man få se många sällsynta svampar på hösten, t.ex. jordstjärnor.

Hällristningar vid Flyhov

Längs vägen mellan Kinne-Kleva och Husaby finns ett område med hällristningar från bronsåldern. De ca 3000 år gamla inristningarna föreställer människor, skepp, hjul och fotsulor.

Husaby kyrka, St. Sigfrids källa och biskopsborgen

Den mäktiga tornbyggnaden till Husaby kyrka brukar dateras till slutet av 1000-talet och är en av vårt lands äldsta byggnader. Inne i kyrkan är den medeltida prägeln fortfarande stark. Strax nordost om Husaby kyrka ligger St. Sigfrids källa där Sveriges första kristna kung Olof Skötkonung sägs vara döpt.

Foto: Johanna Mac Taggart

Husaby kyrka.

Foton: Helena Långström Schön.

”Bissgården” i Husaby skänktes av Olof Skötkonung till den förste biskopen i Husaby, Brynolf Gerlachson. Han lät uppföra en borg här ungefär år 1480. Den användes dock endast i ca 50 år, varefter den drogs in till kronan vid reformationen och avsiktligt brändes ned. Husaby biskopsborg utgrävdes och restaurerades på 1960-talet och har senast renoverats 2004-2007.

Hjelmsäter

Den nuvarande huvudbyggnaden stod klar runt 1840. Den uppfördes på grunden av den äldre huvudbyggnaden, där källarvåningen med de ursprungliga valven från 1500-talet finns kvar. Sedan mer än 200 år ägs godset av släkten Hamilton. Hjelmsäter var omtalat under åren kring andra världskriget då greve Edward Hamilton anlade en trädgård med ca 7 000 fruktträd. Denna var under decennier ett attraktivt utflyktsmål. Idag återstår dock enbart ett mindre antal träd. Gården är i privat ägo.

Foton: Helena Långström Schön.

Stenbrottet.

Foton: Helena Långström Schön.

Cementas kalkstensbrott

Det största stenbrottet på Kinnekulle ligger ovanför Munkängarna. Här bröt Cementa många miljoner ton kalksten till sin cementfabrik i Hällekis. Verksamheten upphörde i slutet av 1970-talet och då anlades stigar och vägar längs sidorna, så att det är möjligt att vandra runt brottet.

Hellekis Säteri

Gården är känd sedan 1400-talet och det äldsta kända slottet byggdes i början av 1500-talet, men brann ner 1698. Tio år senare tillkom den nuvarande mangårdsbyggnaden, som dock totalt byggdes om till sitt nuvarande utseende av greve Nils Posse 1791. Hellekis omges av en stor park med drygt 100 olika trädslag. Här finns också en av landets största perennrabatter och en rosenträdgård. Parken är tillgänglig för allmänheten, men huvudbyggnaden är privatbostad.

Falkängen

I början av 1900-talet uppfördes fyra arbetarbostäder på var sin sida om en lång gata ned mot Hällekis bruk. De rymde en- och tvårumslägenheter och här bodde i början av 1900-talet ca 300 personer. De sista ursprungliga invånarna flyttade ut 1983. Husen har renoverats till sin ursprungliga stil och idag finns här bl.a. vandrarhem, kaffestuga, hantverkscentrum med ett 70-tal hantverkare samt lägenhets-, sten- och bruksmuseum.

Källor: *Kring Vänern - En vägvisare till kultur och natur*. Vänermuseum 2001.
Vägvisare till Kinnekulle, Länsstyrelsen i Västra Götaland, 2007.
www.kinnekulle.se

Detaljerad beskrivning av turen

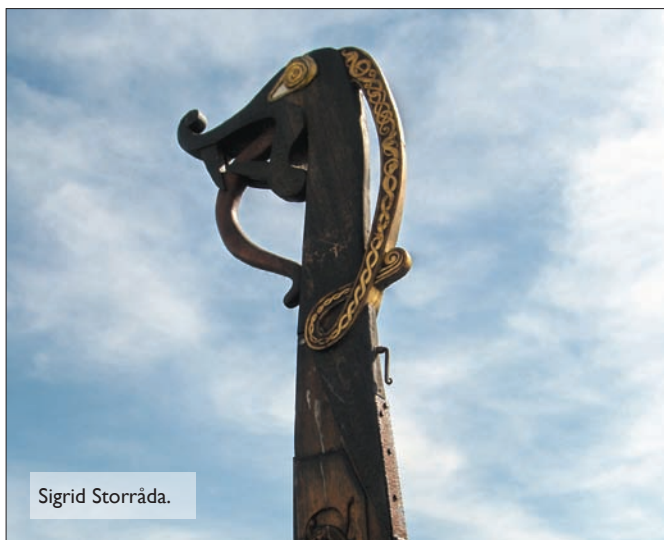
Resan startar vid Lidköpings station eller Mariestads station med Kinnkulletåget. Resan tar ca 10 minuter från Lidköping och 40 minuter från Mariestad. Se faktasidan för information om tidtabell och biljetter.

Kinneulle runt på cykel

När du stiger av i Hällekis går du till Falkängen och hyr en cykel. Passa också på att fika och besök hantverkarna i husen innan du ger dig av.

Utgå från parkeringen vid Folkets hus och tag Industrivägen åt höger. Cykla under järnvägen och ta sedan första vägen (Stakes väg) åt vänster. Cykla ca 500 m och tag höger i fjärde korsningen upp på den gamla banvallen (cykelbana). Efter ca 2 km är du framme i Gössäter. Fortsätt banvallen ytterligare ca 4 km tills du kommer till en landsväg. Här lämnar du banvallen och tar höger. Följ vägen utan att ta av fram till Kestad. Mitt emot Kestad kyrka tar du höger mot Kinne-Kleva. I Kinne-Kleva cyklar du rakt fram i fyrvägs korsningen och fortsätter mot Husaby.

Passera Husaby kyrka och fortsätt ca 1 km, ta därefter höger mot Halla. Cykla knappt 1 km till och tag därefter höger. Följ sedan denna vägen utan att ta av tills du når landsvägen. Då svänger du höger och cyklar ca 2 km innan du tar vänster mot Hjelsäter. Följ nu vägen och passera Hjelsäter. Vid Trolmen följer du vägen i en skarp högersväng och tar sedan direkt vänster. Cykla vidare fram till järnvägen. Tag vänster och korsa järnvägen och sedan direkt höger. Fortsätt förbi Råbäck och korsa järnvägen ytterligare en gång. Fortsätt ca 500 m och sväng sedan vänster mot Hellekis Säteri. Nu är du framme vid Hellekis Säteri, som med sitt café och sin vackra trädgård blir ett naturligt vattenhål för cyklisten. Följ vandringsleden (cykling tillåten) ner till den vackra Hellekis hamn och Kinnekulle Camping. Tag slutligen bilvägen från campingen tillbaka till Hällekis.

Sigrid Storråda.

Fotom: Helena Långström Schön.

Sevärt på vägen

Bokmärkesmuseum. I Gössäter finns ett bokmärkesmuseum, där du kan ta en fika och titta på bokmärken.

Kyrkor. Du passerar flera kyrkor på vägen. Ta en paus och besök den medeltida Kestad kyrka eller Kinne-Kleva kyrka från 1800-talet.

Hällristningar. Strax innan Husaby går en väg ner till vänster till hällristningarna i Flyhov. Gör ett besök på denna vackra plats och känn historiens vingslag.

Husaby. Även Husaby med kyrkan, källan och borgen minner om gamla tider och är väl värd ett besök. I Husaby kan du också göra ett besök hos Nordens enda kvinnliga konstsmidesmästare.

Vikingaskepp. Gör en avstickare på ca två km ned till Blombergs hamn, där Vikingaskeppet Sigrid Storråda har sin hemmahamn. Om hon inte är ute på tur, så finns hon till beskådande. Det finns också information om skeppet i tältet bredvid. Blombergs badplats strax norr om hamnen erbjuder fina badmöjligheter, om du vill ta ett dopp.

Skön utsikt. En vandring på ca två km till Hastings kyrkoplats ger lön för mödan. En fantastisk utsikt över Väneren blir belöningen och platsen är utmärkt för en kaffepaus. Särskilt vackert är det på våren och försommaren med blåsippor, vitsippor och ramslök i full blom.

Orkidé. På senvåren blommar guckuskon vid Hjelsäter. Den kan ni beskåda genom att mitt emot Hjelsäter ta åt höger några hundra meter uppför backen.

Råbäcks hamn. Nästa pärla på vägen är Råbäcks hamn. Detta blir en avstickare på ca tre km extra. Väl nere i hamnen, följ den blåmarkerade vandringsleden för en promenad utmed stenstranden på ca två km och avsluta gärna med ett bad från klipporna strax söder om stranden.

Munkängarna. Efter ytterligare några kilometer kommer du fram till Munkängarna med det stora kalkstensbrottet strax ovanför.

Bad. Både vid Kinnekulle camping och vid Söcke finns det goda möjligheter till ett dopp.

Trädgården vid Hellekis Säteri.

Fotom: Helena Långström Schön.

Information

Restauranger

Hellekis Trädgårdscafé & Kök, Hellekis Säteri.
Tel. 0510-54 41 00, www.hellekis-cafe.se

Carinas Kök & Bar.
Tel. 0510-54 70 50, www.carinaskok.com

Fika och enklare maträtter

Falkängens Kaffestuga.
Tel. 0510-54 06 53, www.falkangen.se

Bokmärkesmuséet i Gössäter.
Tel. 0510-54 04 00, www.bokmarken.se

Hembygdsgården i Husaby.

Echsets Café, Husaby Furuborg.
Tel. 0511-34 31 13, www.echset.se

Hellekis Trädgårdscafé & Kök, Hellekis Säteri.
Tel. 0510-54 41 00, www.hellekis-cafe.se

Kinneulle Camping och Stugby.
Tel. 0510-54 41 02, www.kinneullecamping.com

Naturligtvis, Stationshuset Hällekis
Tel. 0510-540730, www.naturligtvishallekis.se

Övernattning

Falkängens Vandrarhem, Hällekis.
Tel. 0510-54 06 53, www.falkangen.se

Echsets B&B, Husaby Furuborg.
Tel. 0511-34 31 13, www.echset.se

Medelplanagården. Turistlägenheter.
Tel. 0510-54 01 22, www.medelplanagarden.se

Kinneulle Camping och Stugby.
Tel. 0510-54 41 02, www.kinneullecamping.com

Kollängens Vandrarhem.
Tel. 0511-102 48, 0708-42 04 92 www.kollangen.se

För fler alternativ till boende samt stuguthyrning kontakta Turistbyrån i Lidköping,
Tel. 0510-200 20, www.lackokinneulle.se

Aktiviteter

Falkängen. Hantverkscentrum, stenmuseum, bruksmuseum och lägenhetsmuseum. Minigolf. Uthyrning av cyklar och kanadensare. Tel. 0510-54 06 53, www.falkangen.se

Bokmärkesmuséet i Gössäter.
Tel. 0510-54 04 00, www.bokmarken.se

Kestad kyrka

Husaby kyrka

Smedja Therese, Husaby Furuborg.
Tel. 0511-34 32 12, www.smedjatherese.com

Vikingaskeppet Sigrid Storråda. Kan besökas i Blombergs hamn när hon ligger inne. www.sigrid.se

Råbäcks Mekaniska Stenhuggeri.

Trädgården på Hellekis Säteri. www.hellekis.com

Kinneulle Camping och Stugby. Minigolf, Uthyrning av båtar.
Tel. 0510-54 41 02, www.kinneullecamping.com

Kollängens Vandrarhem. Cyklar och vespor för uthyrning.
Tel. 0511-102 48, 0708-42 04 92. www.kollangen.se

Mer information

Vandringsledskartor och guider finns att hämta/köpa på Turistbyrån i Lidköping och hos Info Points på Kinneulle.

Turistbyrån, Tel. 0510-200 20, www.lackokinneulle.se

Info Points Kinneulle:

Falkängen, Handens Hus, Kinneullegården, Medelplanagården, Forshems församlingshem, Hellekis Trädgårdscafé & Kök, Echset i Husaby, Kinneulle Camping, Kollängens Tingshus, Broby Struts, Coop Nära Hällekis, Utkikstornet, Höggullen, Kinneullebacken, Medborgarkontoret Götene kommun, Äventyrslandet Kinneulle, Handlar'n Källby, Lundsbrunn Konferens & Kurort och ICA Kvantum Götene.

Tidtabeller och biljetter

För tider och priser se www.vasttrafik.se eller kontakta kundservice Västtrafik 0771-41 43 00.

Foto: Johanna Olsson.

Vänerskärgården med Kinnekulle

Fortsätt att uppleva Vänerskärgården med Kinnekulle!

Det finns tio förslag på dagsturer i området:

1. Cykla runt Lugnäsberget – Västergötlands minsta platåberg
2. Upptäck Torsö – Vänerns största ö
3. Vandra och cykla på bilfria Brommö
4. Kinnekulle runt på cykel
5. Vandra på Kinnekulle
6. Vandra pilgrimsleden mellan Husaby och Forshem
7. Hällekis-Årnäs på cykel – upplev Vänerskärgården!
8. Historisk cykeltur på Kålland
9. Naturskön cykeltur till Hindens Rev
10. Upplev Läckö-Spiken

Dessa hämtar du på turistbyrån eller laddar ner på www.vanerkulle.se Där kan du även lämna synpunkter på förbättringar.

Vill du stanna längre?

Kombinera gärna flera dagsturer. Denna tur passar särskilt bra att kombinera med tur 2. Upptäck Torsö - Vänerns största ö. Tips på övernattnings hittar du på faktasidan till respektive dagstur.

Senast uppdaterad 2008-06-15.

Visa hänsyn

Många av dagsturerna tar dig genom ett naturreservat. Varrädd om vår natur, så att fler får uppleva den. För varje naturreservat finns särskilda bestämmelser om texeldning, tältning och hundar. Skyltar talar om vad som gäller där just du är.

Produktion: Hushållnings-sällskapet Skaraborg 2008

Biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle

Unesco beslutade den 2:e juni 2010 utse Vänerskärgården med Kinnekulle som Sveriges andra Biosfärområde. Målet med ett biosfärområde är att främja ekonomisk utveckling samtidigt som ett långsiktigt hållbar samhälle skapas. Bevarande av områdets höga natur och kulturvärden skall kombineras med utveckling och förnyelse på ett sådant sätt att varken människors välbefinnande eller naturens mångfald och rikedom äventyras

Reseförslagen är framtagna av biosfärkandidatområdet Vänerskärgården med Kinnekulle och är ett led i att skapa tillgänglighet till vårt landskap samtidigt som vi värnar om miljön.

Utvecklingen av biosfärområdet är ett samverkansprojekt mellan Götene, Lidköping och Mariestads kommuner. Det finansieras delvis av Västra Götalandsregionens miljönämnd och Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

www.vanerkulle.se